

OBSAH

ÚVOD. Polská povstání a my. Polští povstalci-uprchlíci v Telči r. 1863 až 1864. Jak se jich tam ujímali. Vliv Vincence Furcha, pěvce „Polských dumek“, 7. Vděčnost Poláků při odchodu z Telče r. 1864: polské album s reprodukcí Grottgerova kartonu, 9. Vznik a účel této monografie, 12.

I. SEZNÁMENÍ A ZASNOUBENÍ. O vánocích 1865 uslyší Wanda první zprávu o Grottgerovi ve Lvově, 15. Měšťanský bál na Střelnici, 15. Grottger seznámí se na něm s Wandou. Wanda a její domov; její otec a „matky“, 20. První návštěva Grottgerova, potom další. Vyznání, 28. Šťastný měsíc prvního milování přes nepřízeň „matek“. Jejich vyzvídání o poměrech Grottgerových. Wandin památník o tom, 30.

II. DOMOV A MLÁDÍ GROTTGEROVO. Otec, pan Józef, po otci i dědu Polák; „především patriota“. Matka, paní Kristina, dcera popolštěného Maďarona, 32. Život v polském „dvorci“, 34. Výchova mladého Acia na rytíře a malíře, 36. Ovzduší povstání 1830—1831, 37. Císařovo stipendium 14letému Arthurovi, 36. Na škole v Krakově, 37. Smrt otcova. Na škole ve Lvově. Život ve Lvově: přízeň hr. Pappenheima; koncerty, tance, první lásky, 38. Do Vídně na akademii. Nouze a bída, 40. Fräulein Rosa, 41. Obrazárny, Albertinum. Giulietta Ristori, 42. Snaha o povznesení jména polského. Zbožný, 42. V Śledziejowicích u Larysz Niedzielských, u Pappenheima v Trauensdorfě. V Mnichově, 43. Matka a sestra přistěhují se k němu do Vídně; žije se nad poměry, 44. Pomáhá zjednávat zbraně pro povstalce, 44. V Benátkách. Hmotné poměry ve Vídni stále horší. Pomáhá povstalcům-uprchlíkům, vydává „Postęp“; nepříjemnosti s policií, 45. Ze strachu před vězením pro dluhy ujíždí z Vídně před věřiteli do Haliče, 45.

III. UMĚLECKÁ PŘÍPRAVA. Poměry umělecké v Polsku. Michałowski, Rodakowski, J. Kossak, Gerson. Poláci a Paříž, 46. Grottger do Vídně. Život ve Vídni. Dozvuky „staré Vídně“. Vliv její kultury a jejího umění. Akademie: ředitel Ruben, prof. Geiger, Führich, Blaas, Russ; vídeňská žánrová malba, 50. Albertinum, Belveder, Kunstverein; divadla; zpěv a hudba ve dvorní kapli; v knihovně dvorní, malířské akademie a techniky, 53. Četba. První cyklus: *Škola polského šlechtice*, 54. Druhý cyklus: *Život rytířský*, 54. Historický obraz *Setkání u Švechatu*. Činnost dřevorytecká. Ilustrátorem Waldheimových časopisů, dřevoryty k povídkám, 56. Výstava Alfreda Rethela ve Vídni, její vliv na Grottgera (jako na Jos. Mánesa). *Modlitba konfederátů*, 56. Rekovné postavy mužské i ženské, 59. Součinnost s Mařákem, 60.

IV. PRVNÍ VELIKÉ CYKLY. Poplašné zprávy z Varšavy; shluky zastupů, oslavy povstání, „varšavské nešpory“, zamčení kostelů, 62. Jejich vliv na tvorbu Grottgerovu. Cyklus *Varšava* (1861), 63. Jeho úspěch,

67. Druhý cyklus „Varšava“ (londýnský); 68. Sensačnější zprávy z Varšavy: tajné odvozy, výzva k odporu, výbuch povstání, 70. Cyklus *Polonia* (1863), 71. Vznikání nového cyklu, motivy litevské: *Hvozď litevský*, 79, a cyklus *Danses polonaises*, 82. Slovanský banket ve Vídni, Grottgerova řeč pod jeho kartonem *Niech żyje Slowianszczyzna!* 86.

V. V RODNÉM KRAJI. V Mikołajowě u Młodnických, 89. V Żurawně u Żebrowských, 89. V Śniatynce u přítele Stan. hr. Tarnowského. První kartony nového cyklu: *Lituania*. Život v Śniatynce. *Rozloučení povstalcovo* a *Uvítání povstalice*, *Žimní večery*, 90—92. Ve Lvově s Wandou. Wandin památník o tom, 93. Matka Dora (Matička, pí Izidora Skólimowská), 96. Grottger a Wanda k zpovědi, 98. Opět v Śniatynce. „Apoštolem a věštcem v umění“, 100. V Dyniskách u Matičky. Wandin památník o tom. Wandina součinnost při „Lituanii“, 106. „Lituania“ dokončena (1866). Vystavena ve Lvově. Vznikání nového cyklu: *Vojna*, 110. V Pieniakách u Włodzimierza hr. Dzieduszyckého, 114. „Lituania“ v Krakově, 114. Matejkův „Rejtan“, 115. Zamýšlí nový cyklus: *Rus*, 117. Gersonův „Horal“, 117. V Grybově u Korczyńských. Wandin památník o tom, 118. Plány o cyklu „Vojně“, 121. v Porębě u hr. Bobrowských, 123. Ve Lvově s Wandou. Odjezd do Paříže. Wandin památník o tom, 126—130.

VI. „LITUANIA“. Vznik její. Dopis o Litvě v „Postępu“. Skizzy ke „Hvozdu litevskému“. Jak se v nich a z nich rodila „strašná Litva“ — „Lituania“, 131. „Prales“ a další kartony; gradace jejich, 132—137. Nejvyšší ze všech cyklů. Láska k Wandě dala posledním kartonům jiný směr. Wanda a Arthur o bohatýrství. Osudy „Lituanie“, 139.

VII. V PAŘÍŽI. První dojmy, 140. U Gérôma. J. L. Gérôme — konsul slovanských umělců v Paříži, 140—141. Tesknice. „Ach, Paříž není pro Poláka!“, 141. Wanda nad všechno, i nad umění, 142. Vzpružující list Wandin. Louvre, staří mistři, 143. Býtí svým! „Paříž pro umělce snad jediné město na světě.“ Francouzi a Němci, 146. Francouzští umělci, 147. List Stan. hr. Tarnowského. Gérôme o „Vojně“; gratuluje k *Sibiřanům*, 148. Żeleński, 150. Wandina skleslost. Grottger ji těší „v zenitu své energie“, 153. Večery v salonech společnosti polské a francouzské, 150. „Sibiřané“ prodání. O Polsku a víře v ně, 153. Nabídka Wandě k divadlu, 154.

VIII. DISONANCE. Grottgerův večírek karnevalový, 156. Rozladění Wandino. Přestávka v dopisech. Matička prostředkuje, 159. Světová výstava, umění: Francouzové, Angličané, Němci, Rusko, Matejko, Belgičané, 161—163. „Lituania“ vystavena; nepochopena. „Święcone“, 165. Nespokojenost s uměleckou porotou na světové výstavě, 165. *Vojna* dokončena, 166. Večer u generála Zamoyského; přítomni Palacký a Rieger, 166. Gérôme pochválil „Vojnu“, Giacometti ukrutně ji zkritisoval; provedeny změny, 168. V Polsku „máme umění, umělce, jenom kritiků nemáme“, 168.

IX. „VOJNA“. Pozvolné její vznikání, 169. S počátku stále v popředí Beatrice-Wanda. Pojímání literární; za vzorem Dantovým, 174. Kritika pařížských umělců; změny; nynější stav, 176—179.

X. NEMOC. Zlé přízraky, 182. Do Montmorency k odhalení pomníku A. Mickiewicze; s Henrykou Pustowojtovou. Po Poláku a Maďaru řeční J. V. Frič, 183. Obraz *Muzikantka*, 183. Nemoc působí rozladění. Píše Wandě až za několik dní. „Vojnu“ přestal mít rád, 184. Pí Ludwiková-Krasińská. Car Alexander II. v Paříži. Atentát, 186. „Muzikantka“ výhodně prodána, 186. Odpovědi Wandiny stále smutnější, až beznadějně. Zoufalé domluvy Arthurovy, proč ho propouští z daného slova, až k rozhodnému: „Jsi svobodna — učiň, jak soudíš“, 192. „Vojna“ vystavena v atelieru. Návštěva slabá — Nadar lítal balonem, 193. Wanda neodpovídá; její vysvětlení, 194. Konečně psaníčko, 195. Obraz *Před sochou Napoleona I.*, 196. Nemoc se horší; listů Wandiných nemůže přečíst. Dlouhá přestávka v dopisování, 198. Róža chlácholí Wandu, 199.

XI. SMRT. Listy čím dál řidčejší. „Své lampy života už nevidím“, 200. Zoufalý stav vkládá mu slova až rouhavá, 200. František Josef I. na světové výstavě koupil „Vojnu“, 204. Protirakouské smýšlení Grottggerovo, 204. Krajewski odvezl Grottggera do Pau, odtud do Amélie-les-Bains. Wanda shání peníze na cestu; chce přijet, snese-li Arthur její příjezd, 208. Ale zatím Arthur skončil, 209. Krajewski o jeho posledních chvílích. Pohřeb v Amélie-les-Bains. Krajewski Zamoyskému, jak chladně se chovala rodná země ke Grottggerovi, 211. Wanda na svůj náklad dá převézt Arthura do Lvova, 212. Zajela do Vídně zaplatit jeho dluhy; audience u císaře, aby směla uvidět „Vojnu“, 212. Poměr k matce Arthurově, 214. Zápisník Wandin, 215. Karel Młodnicki. Sňatek s ním, 222. Grottggerovský kult v jejich domě, 224.

XII. GROTTGER A MY. Povstání polské, Grottggerovo dílo, polský život vůbec a ozvěna toho všeho u nás. Časopisy české let šedesátých a sedmdesátých o tom. Z literárních a uměleckých „Zlatá Praha“, „Květy“, „Světobzor“, 226—229; z politických „Národní Listy“, 229. Styky Grottggerovy s českými umělci: s Juliem Mařákem, Karlem Svobodou, Čeňkem Katzlerem, 229—230. Setkání i s Jaroslavem Čermákem. Grottgger a Aleš i Jennewein, 230—231. Přitažlivost Grottggerova a jeho díla: uměním, pravým uměním sloužit lidství, 232—235.

RÉSUMÉ 236.

REJSTŘÍK JMENNÝ 242.

SEZNAM VYOBRAZENÍ 246.